



# ПРЕС КЛИПИНГ

22. април 2013.



## НАСЛОВИ

Учинак кризе у у Србији: Празан новчаник;(стр.2)

Ко је у праву - ПКБ или паори;(стр.3)

Како је пропао грађанин Србије 2008-2013.;(стр.5)

Железара данас почиње с радом;(стр.7)

У срцу Бачке фабрике граде Чеси, Американци...;(стр.8)

Питање/оговор;(стр.10)

## Учинак кризе у Србији: Празан новчаник

Д. МАРИНКОВИЋ

**За пет кризних година просечно домаћинство потрошило је све резерве. За месец потребно око 65.000 динара, а просечна плата 45.000**

ОПУСТОШЕНИ новчаници, откази, мање плате и веће рате - учинак је петогодишње економске кризе у Србији. Посматрана кроз положај просечног домаћинства, ова криза се испољава у све оштријим формама, кроз убрзано „тоњење“ у веће сиромаштво. То потврђују и значајан пад малопродајног промета и све мања куповна моћ становништва, и по званичним подацима. Према неким аналитичарима, наш стандард је, у односу на 2008. годину, опао за око 80 одсто.

Данас за просечну потрошачку корпу ваља издвојити нешто мање од 65.000 динара, просечна плата је око 44.000 динара, па већ осиромашено домаћинство мора још да „стеже каиш“. Наравно, колико је и ако је могуће. Јер, постојеће „резерве“ српског домаћинства су, према оцени економисте Саше Ђоговића на - издисају. То што их још има ваља захвалити, како каже, „спољним“ и „унутрашњим“ изворима финансирања. Многи опстају захваљујући каквој-таквој помоћи рођака из иностранства, гастарбајтера, али и са села, одакле стижу неке од намирница. А доста је и оних који су били принуђени да се „сналазе“ на други начин.

ВЕЋ СМО „МРТВИ“- СТАТИСТИЧКИ гледано, ми смо већ „мртви“, кућни буџети су испражњени и сада се живи „на почек“, са потпуно извесном перспективом да то не може дуго потрајати - каже Горан Ковачевић, генерални директор трговинског ланца „Гомекс“. - Некада се у трговини знало када је плата, а сада се зна само када је пензија. Сведоци смо свакодневних покушаја да се кроз некакав вид контроле цена заштити животни стандард становништва, али то је јалов посао, јер се сви у ланцу снабдевања брзо досете како да надокнаде губитке. Ми трговци најбоље осећамо пад куповне моћи и довијамо се на разне начине да задржимо промет.

- Неки грађани су морали да продају некретнине, многи су продали или дали у залог злато и уметнине како би могли да преживе - истиче Ђоговић. - Посебно су погођене породице које немају подршку са стране и они су готово све залихе исцрпили. Већ су презадужени и већ су у великом проблему.

Ђоговић указује и на то да се сада, у односу на кризно време из, рецимо, деведесетих, обилато користе и извори прихода путем задуживања кроз кредите, дозвољене минусе... Отуда укупан дуг становништва Србије тренутно износи 591 милијарду динара, или око пет милијарди евра. Сваки грађанин Србије дугује банкарима, у просеку, 791 евра.

Петар Богосављевић, председник Покрета за заштиту потрошача, каже:

- У последњих пет година просечно домаћинство у Србији је потрошило скромне резерве које су, иначе, у претходне две деценије драстично смањиване. Криза предуго траје, домаћинства су презадужена због незапослености, пада примања, бржег раста цена, подгревања нереалне потрошње из финансијског и бизнис сектора, уз подршку државе...

Вера Вида, председнице Центра потрошача Србије ЦЕПС-а, истиче да криза у Србији није нова појава, постоји од 1992, али је у последњих неколико година имала веће осцилације и самим тим теже последице по животни стандард, па смо закорачили у „време великих одрицања“:  
- Можемо без претеривања рећи да је живот грађана Србије и њихових породица на ивици егзистенције, а да су све залихе и фондови за црне дане исцрпљени.



[http://www.danas.rs/dodaci/biznis/ko\\_je\\_u\\_pravu\\_pkb\\_ili\\_paori.27.html?news\\_id=259515](http://www.danas.rs/dodaci/biznis/ko_je_u_pravu_pkb_ili_paori.27.html?news_id=259515)

*Рокови за сетву истичу, а још се не назире епилог спора у вези са државним пољопривредним земљиштем у Ченти*

## **Ко је у праву - ПКБ или паори**

**АУТОР: МИРОСЛАВА ПУДАР**

Радници Пољопривредног комбината Београд не попуштају, пољопривредници не одустају од својих намера. Овако би, сажето у једној реченици, могао да се дефинише вишемесечни спор настао око права на коришћење државног пољопривредног земљишта у Ченти, општина Зрењанин. Стигло се и до суда. И пошто ПКБ чека правоснажне пресуде у споровима које је повео, пољопривреднике не пушта у закупљене њиве. О свему ће морати да одлучи Влада Србије, чује се са обе стране.

И док и једни и други чекају исход спора, рокови за сетву пољопривредних култура полако истичу, а стручњаци упозоравају да је остало још мало времена за овај важан посао. Једини договор, очигледно лош, који су супротстављене стране постигле претходних дана јесте да спорне њиве остану незасејане, па да их засеју они који уђу у посед. Неко би рекао: и то је нешто. Јер било каквог разумевања претходних месеци у овом случају није било.

Од 1.550 хектара у Ченти, за пољопривредну производњу погодна је 820 хектара, док је остало ритска земља. Али и тих 820 хектара је у овом тренутку влажно и неупотребљиво за сетву, тврде агрономи, јер је ниво подземних вода и даље висок. Ипак, одлуку државе да од прошле године земљиште изда у закуп ПКБ-у војвођански паори не могу да прихвате. Утолико пре што ПКБ располаже са више од 20.000 хектара плодних ораница, па му од ченђанског земљишта не зависе, бар не у великој мери, укупни приноси и пословање. Они се позивају на уговор који је претходних година Град Београд склопио са Владом Србије, на основу кога је ово земљиште бесплатно давано ПКБ-у на коришћење.

- Ту видим два проблема, у чије решавање треба да се укључи и Влада Србије. Додуше, око неких ствари смо се сложили на састанку у Министарству пољопривреде одржаном почетком марта, али мислим да би неко трећи требало да арбитражира. ПКБ је покренуо два поступка, и судски и управни, али ниједан није окончан, али пошто је одбијена заштита државине, доживели смо да се у медијима то тумачи као право купаца за улазак у посед. Чињеница је, међутим, да се ни првостепеном, ни другостепеном одлуком суда не може одлучивати о праву купаца за улажење у посед, већ само о праву ПКБ-а на државину. Није, дакле, реч о томе да ли је поступак законит или незаконит, већ да се о томе одлучује пред другостепеним судом и

покрајинским Секретаријатом за пољопривреду - упозорио је протекле недеље Михајло Којић, директор правних послова компаније ПКБ.

Претходних дана улаз у Ченту тракторима су блокирали пољопривредници и радници ПКБ-а. Једни покушавајући да уђу на закупљене њиве, а други у намери да осујете те покушаје. У улози арбитра нашао се градоначелник Зрењанина Иван Бошњак.

- Сви агророкови истичу, а померања са мртве тачке нема. Покушаћемо да од Владе Србије добијемо неку одлуку која ће једну од „зараћених“ страна оставити ван поседа земље. Надам се да ћемо ову ситуацију превазићи бар у току 2013. како бисмо могли лакше и сигурније да испланирамо производњу за наредну годину. Питање државине, власништва, аргументи су на страни ПКБ-а, док је с друге стране, Град Зрењанин принуђен да спроведе програм за 2012. годину који је одобрен уз све потребне потписе и папире, рачунајући и уплате пољопривредника, што се, такође, не може игнорисати. Надам се да овај сукоб неће добити никакву, политичку конотацију, а камоли неку црту насиља, и да ћемо доћи до решења које ће бити у складу са законом - поручио је окупљенима у Ченти градоначелник Зрењанина.

У Одсеку за пољопривреду и рурални развој Градске управе кажу да је Трговински суд у Зрењанину одбацио тужбу ПКБ-а, односно да је пресудио да су Република Србија и Град Зрењанин по закону расписали лицитацију и издали у закуп око 800 хектара ораница, које је више деценија уназад обрађивао ПКБ.

- Законом о државном пољопривредном земљишту ми смо као општина, 2006. године, добили обавезу да организујемо издавање државне земље у закуп и од тада се суочавамо са ситуацијом да нам је сваке године Министарство пољопривреде скидало из огласа за лицитацију земљиште у Ченти. Тек прошле године, када је Министарство пољопривреде добило тумачење републичке Дирекције за имовину да се уговори не могу односити на пољопривредно земљиште, већ само на имовину и објекте, стављен је ван снаге уговор Града Београда и Владе Србије о бесплатном коришћењу парцела у Ченти. Пошто смо добили сагласност Министарства пољопривреде, поменуто земљиште смо дали на лицитацију. Одржане су две лицитације, у октобру и јануару, и то за 1.550 хектара у Ченти и 50 хектара у Перлезу - објашњава Стојан Краљ, шеф Одсека за пољопривреду и рурални развој Градске управе Зрењанин и подсећа да је реч о тридесетак уговора који чекају на реализацију.

Трговински суд у Зрењанину донео је почетком месеца решење којим је одбијена тужба ПКБ-а против Града Зрењанина и Републике Србије због наводног ометања државине. У ПКБ-у, међутим, тврде да су зрењанинска локална самоуправа, издавањем у закуп спорних 1.500 хектара њива у катастарским општинама Чента и Перлез, а Република давањем сагласности да се то учини, спречили ПКБ да неометано обавља послове на пољопривредном земљишту које је обрађивала више деценија. Зато је ПКБ у тужбеном захтеву затражио да суд спречи даље ометање коришћења ових ораница у државном власништву. Запослени у ПКБ-у су крајем марта протестовали испред Владе Србије, тражећи поништење спорне одлуке. У Зрењанину су више пута протестовали пољопривредници из Ченте, тражећи од градске управе да им омогући да уђу у закупљене парцеле. На спорним њивама у Ченти пет пута су закупци покушали да уђу, а радници ПКБ-а су их у томе спречили. Једно је извесно - уколико спор око ченћанске земље ускоро не добије епилог, сви актери ове приче остаће кратких рукава јер ће земља остати необрађена.

#### Неочекивани отпор

- Уколико се проблем не реши ни пред Владом Србије, републички правобранилац поднеће тужбу против ПКБ-а. Треба подсетити да од 1992. године, када је усвојен Закон о враћању

пољопривредног земљишта бившим власницима, нико од дотадашњих корисника парцела није правио проблем. Све државно земљиште, све до Ченте, предато је у посед некадашњим власницима. Ми се сада у Ченти први пут сусрећемо са тим да неко одбија да поступи по закону - објашњава Стојан Краљ, шеф Одсека за пољопривреду и рурални развој Градске управе Зрењанин, који подсећа да је од августа прошле године било више покушаја мирне предаје поседа у Ченти.

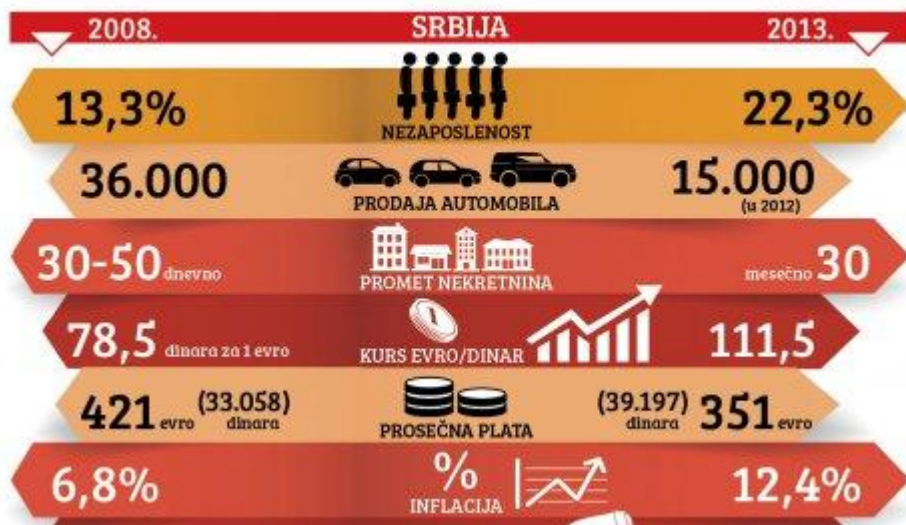


<http://www.blic.rs/Vesti/Tema-Dana/378789/Kako-je-propao-gradjanin-Srbije-20082013>

## Како је пропао грађанин Србије 2008-2013.

Светлана Палић

Таман кад смо те 2008. године помислили да смо изашли на зелену грану и да нам предстоје године просперитета и бољег живота, светска криза (за коју се тврдило да “нама не може ништа”) вратила је тешке године са каматом.



Кликни за увећање (+)

Мада је Србија у “перманентној кризи”, ипак се те 2008. лакше дисало. Многе су породице узимале кредите за стан, обнављале покућство и пропалу белу технику, куповале нови аутомобил или, први пут после много година, летовале у иностранству. Пет година касније “ова криза” озбиљно угрожава и џеп и живце просечне породице.

- Пре пет година осећао се неки оптимизам у ваздуху. Мислили смо да нам је коначно кренуло набоље. Кредити за стан који су кад су се појавили имали камату од 10-12 одсто постали су много повољнији, белу технику смо куповали на рате без камате, и све у свему, чинило се да се неће вратити време када смо размишљали како да се прехранимо. Е, нажалост, вратило се. Данас ми је главни задатак да обилазим радње и тражим јефтиније производе - прича Жана М. из Земуна, мајка троје деце, запослена у локалној самоуправи.

Кад је америчко тржиште некретнина пукло као балон од сапунице пре пет година (што се означава као почетак кризе), политичари су нас убеђивали да се криза код нас неће ни осетити, јер ето неке вајде од тога што смо годинама изоловани, нисмо део светског тржишта.

- Годину дана од краха хипотека у САД, негде крајем 2009, осетила се криза на тржишту некретнина у Србији, а 2010. десио се озбиљан пад. Ако бих сада поредио продају станова у Београду 2008. и почетком ове године, слика је катастрофална. Пре пет година, продавало се између 30 и 50 станова дневно (од 1.000 до 1.500 месечно), а данас се једва прода 30 месечно - каже за "Блиц" Томислав Секулић, бивши председник Удружења посредника у промету некретнина.

Пет година касније чак и одласци код фризера, што би и за мушкарце и жене требало да буде уобичајена ствар, драстично су се проредили.

- Мушкарци који су долазили на седам до десет дана сада долазе на 35 до 40 дана. Жене које су се фенирале три пута недељно сада дођу једном, а шишају се на пола године. Крупне ствари, као што је стављање праменова, фарбање у више боја, сведене су на минимум. Много тога људи раде кући, од фарбања и паковања, па надаље - каже Бане Бабић, председник Удружења фризера Србије.

Култура је увек била међу првима која страда кад каиш у кући мора да се затеже. То најбоље знају издавачи чији је промет, према последњем истраживању које је обухватило период само до 2011, опао за 40 одсто. А у последњих годину дана суновратио.

- Тачан број продатих књига је пословна тајна, али могу вам рећи да се ситуација погоршава у последњих неколико година, али пре свега у последњих годину дана постаје драстична. Куповна моћ је драстично опала - каже уредник у Издавачкој кући "Дерета" Александар Шурбатовић.

### **Шопинг се некако држи**

Ако је судити према изјавама људи из туристичких агенција, шопинг молова и биоскопа, криза нам још није одузела та задовољства, мада све више одлазимо у

разгледање Сегедина и Темишвара, а мање Париза. Видра Вучевић (на слици), извршни директор маркетинга “Делта Реал Естате”, наводи да је 2012. „Делта сити“ посетило 8,9 милиона, што се приближило цифри из златног доба отварања, признајући да је од 2009. било пада. Посета је стална у ТЦ “Ушће”, али се примећује, каже портпарол Александра Јанковић, да људе привлаче ниже цене.

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/378933/Zelezara-danas-pocinje-s-radom>

## **Железара данас почиње с радом**

Б.А., Агенције

У Железари Смедерево данас ће бити покренута висока пећ, чиме ће бити обновљена производња, а том чину присуствоваће министар финансија и привреде Млађан Динкић.

Имали тржиште у 60 земаља: Радници Смедеревске железаре

У железари ће висока пећ број 2 бити покренута после девет месеци рада у такозваном тихом ходу.

Смедеревска железара под именом “Сартид” продата је у марту 2003. америчком “Ју-Ес стилу” за 23 милиона долара и до почетка 2012. године била је велики извозник и обухватала до 13 одсто укупног извоза Србије.

У првим годинама та компанија је континуирано улагала у погоне и постројења Смедеревске железаре.

После 18 година неактивности, у железари је поново 2005. године пуштена у рад висока пећ број 1 у Смедереву, а исте године је Агенција за промоцију страних улагања и извоза - СИЕПА прогласила “Ју-Ес стил Србија” највећим извозником наше земље.

У периоду од 2006. до 2008. производња се први пут приближила пројектованом капацитету железаре од 2,2 милиона тона челика годишње, али он није достигнут.

Производи компаније у најбољим годинама рада имали су тржиште у око 60 земаља света, а најбоља година у историји компаније била је 2007, када је и недељник “Економист” прогласио извозником године.



### **Бројке**

**23 милиона евра** је цена по којој је “Ју-Ес стил” купио Железару

**1 долар** је цена по којој је “Ју-Ес стил” продао Железару Србији

**40 милиона долара** је дуг који је оставио “Ју-Ес стил”

**750 милиона евра** је укупан дуг

**5.000 људи** ради у Железари



<http://www.dnevnik.rs/ekonomija/u-srcu-backe-fabrike-grade-cesi-amerikanci>

## **У срцу Бачке фабрике граде Чеси, Американци...**

**Некада је Бечеј служио за цењени пољопивредно-индустријски град бивше Југославије, а сада га нема међу водећим ни на војвођанским просторима. Највећи бечејски извозник „Фадип“ већ годинама не ради,**

на тржишту нема намештаја „8. октобра“ или платна и трикотаже из „Трикотекса“. Гурмани се сећају ђаконија из „Живинопромета“, а пиво пије бечејског пива, поготово црног, које је било у рангу чувеног ирског. Некадашњи гигант у агрокомплексу ПИК Бечеј је „у нокдауну... Број запослених се знатно смањило и тиме је стандард житеља највеће потиске општине рапидно опао. Општински буџет једва да има и социјални карактер, а некада га је красила развојна моћ. Тако је већ годинама. Некада моћни Бечеј, који је још 1751. године постао седиште Потиског крунског дистрикта, већ дуже време је општина од периферног значаја.

Али, као да су почели да дувају нови ветрови. Највећи град нашег дела Потисја поново постаје интересантан за инвеститоре. Ногу је, условно речено, прошлог септембра повукла мала фирма „МГМ Пламен“ са 28 запослених и производњом пољомеханизације за мање поседе, чији је власник Милан Матић Бечејац и преселио ју је из Србобрана у свој град. Крајем године производну халу на старој локацији „Фадипа“ купио је француски предузетник Жан Жак Кивоњ и од маја би педесетак радника требало да крене с производњом пољомеханизације за обраду њива на већим површинама. Чешка компанија „Мото Трејдинг“, такође у мају, почиње производњу неких делова и монтажу бицикала „Фаворит“ у закупљеној хали, а за годину или две, тврди директор компаније Рене Бенеш, уложиће се 2,5 милиона евра и изградити сопствени производни простор на већ купљених 16.000 квадратних метара у Индустријској зони. На истој локацији парцелу од 73,5 ара купила је америчко-српска компанија „Технософт“, која ће до септембра изградити фабрику за производњу машина високе технологије за ласерска бушења, варења и обраду прстенова.



- У данашње време није важно да ли је инвеститор велики или мали- каже председник бечејске општине мр Вук Радојевић.- Свако је добродошао, јер то доприноси општем привредном развоју општине Бечеј. Али, велике инвестиције тек очекујемо. Урадили смо све предуслове за изградњу бање у нашем граду. Бечеј је, после неколико деценија, опет добио статус бањског града, бушотина с геотермалном водом је спремна да се стави у функцију, ових дана је урађена Студија изводљивости и оправданости изградње бање у Бечеју, па сада тражимо и верујем да ћемо наћи инвеститора спремног да се упусти у изазов на предивној локацији уз „панонску принцезу“ с тежиштем на конференцијски и високи спортски туризам. Назјад, у току су разговори с потенцијалним ино инвеститором за изградњу Дорадног семенског центра у Бечеју, где би једна од најзначајнијих светских мултинационалних компанија која се бави дорадом семенске робе уложила између 25 и 30 милиона евра.

Планирамо да будемо први град у Србији који ће у даљинском грејању као енергент користити геотермалну воду, чија се неисцрпна језера налазе на хиљаду метара испод Бечеја- најавио је председник бечејске општине мр Вук Радојевић.

Остваре ли се планови , Бечеј би за пар година могао да ухвати прикључак и приближи се амбијенту који га је красио пре четврт века. А то би значило и смањење садашњег броја од 5.000 незапослених на евиденцији Тржишта рада.

*В. Јанков*

**PITANJE**  
**ODGOVOR**

**Kako komentarišete podatak da u je prva dva meseca 2013. broj nezaposlenih porastao za 30.000?**



**Mihail Arandarenko**

profesor na Ekonomskom fakultetu u Beogradu

To nije posebno relevantan podatak, jer je vezan za službu zapošljavanja i njihovu evidenciju. Razlog za povećan broj može biti sezonski, ili je posledica nekog od njihovih ciklusa, na primer kada, kao što je bilo na početku godine, najave da će davati subvencije za novo zapošljavanje. Zapravo, ne postoje nedvosmisleni podaci koji bi ukazivali da nezaposlenost raste.

**Ljubisav Orbović**

predsednik Saveza samostalnih sindikata Srbije

To je jedan od dodatnih šokova, jer se očekivalo da će u nekom periodu taj broj početi bar da se smanjuje. Međutim, ovo je veliki šok koji ukazuje da bi Vlada konačno morala da se okrene tom problemu i da počne da ga rešava, što se u ovom trenutku još ne događa.

**Ljubomir Madžar**

ekonomista

Tim brojem nisam iznenađen, on je produžetak ranijih trendova. Ta tendencija proističe iz dubokih strukturnih poremećaja u našoj privredi, između ostalog i iz nedovoljno afirmativnog odnosa naših političara sa privrednicima. Tamo gde se privrednici zatvaraju ne treba se nadati nekom velikom napretku.

**Milan Knežević**

predsednik Unije tekstilaca

Veliki broj među nezaposlenima koji su se tek sada prijavili je iz redova onih koji su bili radno neaktivni, ali su odlučili da promene status. Međutim, mnogo ozbiljniji uzrok je u činjenici da je od početka godine 1.700 trgovinskih radnji više zatvoreno nego što je novih otvoreno, a to je oko 6.000 radnih mesta manje. Taj se problem ne rešava, pa će se nastaviti trend rasta stope nezaposlenosti, posebno ukoliko do kraja godine firme koje su sada u restrukturiranju, počnu da posluju na principu samoodrživosti.

